

Масліч Світлана Володимирівна

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри методики професійної освіти та соціально-гуманітарних дисциплін

Білоцерківський інститут неперервної професійної освіти, Україна

МОТИВАЦІЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЯК ЧИННИК ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ПІД ЧАС ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Як відомо, мотивація відіграє значущу роль в організації освітнього процесу. Саме вона становить рушійну силу навчальних досягнень здобувачів освіти. Тому одним з елементів структури уроку є мотивація навчальної діяльності. Водночас «мотивація займає провідну роль у формуванні професійних якостей майбутнього фахівця» [1, с. 149].

Якщо говорити про дистанційну форму навчання або використання технологій дистанційного навчання в освітньому процесі, необхідно зважати, що у цей період здобувачі освіти потребують посилення мотивації навчальної діяльності. Їх успішність залежить від багатьох чинників, серед яких: наявність комфортних умов навчання, контроль з боку педагогів та батьків за процесом навчання здобувачів освіти, доступ до платформи дистанційного навчання та ін. Дистанційна форма навчання змінює пріоритетність зазначених чинників: не в кожній сім'ї є зручні умови для навчання (відсутність комп'ютерної техніки, високошвидкісного Інтернету), втрата належного контролю за навчально-пізнавальною діяльністю здобувачів освіти з боку педагогів у той час, як у батьків такі навички здебільшого взагалі відсутні тощо. Тому проблема мотивації здобувачів освіти під час навчання за дистанційною формою висувається на перший план.

Зазвичай мотиваційний компонент є присутнім під час кожного уроку теоретичного та виробничого навчання. Іншими словами, у структурі уроку будь-якого типу наявна мотивація навчальної діяльності здобувачів освіти, яку, як показує практика, доцільно проводити не лише на початку уроку, а й впроваджувати її елементи протягом усього навчального заняття. Мотивація навчальної діяльності у ЗП(ПТ)О передусім пов'язана з опануванням майбутньої професії. Велику цінність з точки зору мотивації у ЗП(ПТ)О при вивченні базових предметів мають практико- та професійно-орієнтовані уроки, коли майбутні кваліфіковані робітники можуть побачити застосування отриманих знань у подальшій професійній діяльності.

Як ми вже зазначали, під час дистанційного навчання змінюється пріоритетність чинників мотивації. Так, до прикладу, підвищується вагомість цифрових технологій, використання яких є основою дистанційного навчання. Процес навчання з активним використанням комп'ютера, мережі Інтернет може стати дієвим чинником підвищення мотивації. Тому викладачі й майстри виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) освіти (ЗП(ПТ)О) урізноманітнюють використання ресурсів та сервісів дистанційного навчання. На сьогоднішній день це: Zoom, Google Meet, Google Classroom, Google Forms, You Tube та ін. Використання комп'ютерних технологій в освітньому процесі дає більші можливості щодо реалізації індивідуального навчання, адже здобувачі освіти можуть переглядати навчальні матеріали велику кількість разів у зручний для них час, повертатися до вивченого матеріалу, за потребою індивідуально звертатися за допомогою до викладача.

Важливого значення для дистанційної освіти набувають електронні засоби навчання, а саме: електронні підручники, посібники, комп'ютерні навчальні програми, тренажери

тощо. Робота з такими засобами стимулює здобувачів освіти до навчання, підвищує інтерес до отримання знань й формування навичок.

Практика показує, що використання електронних засобів навчання робить освітній процес візуалізованим, цікавим, легким для сприйняття, що у свою чергу позитивно мотивує учнів до навчання [2].

Окреме місце в системі будь-якого уроку посідає етап контролю та корекції знань учнів. Особливої популярності при дистанційному навчанні набуває тестовий контроль. Електронне тестування має свої переваги, які пов'язані з чітким формулюванням запитань та відповідей, залученням ІКТ до процесу опитування, в окремих випадках – можливості повторного проходження тестів. Така форма опитування стимулює здобувачів освіти до здобуття нових знань та формування практичних навичок. Тестовий контроль знань урізноманітнює процес комунікації зі здобувачами освіти, позитивно впливає на їх прагнення до самоосвіти. Ключовим мотиватором оволодіння знаннями є оцінки. Під час дистанційного навчання змінюється специфіка контролю. На цьому етапі педагоги ЗП(ПТ)О доносять до здобувачів освіти чіткі критерії оцінювання, мотивуючи до навчання позитивними оцінками [2].

Таким чином, реалізація дистанційної форми навчання потребує особливих підходів, серед яких – підвищення рівня мотивації.

Список використаних джерел:

1. Масліч, С. В. (2018) *Формування інформаційно-аналітичної компетентності майбутніх агентів з організації туризму у професійно-технічних навчальних закладах* (дис. ... кандидата пед. наук). Інститут професійно-технічної освіти НАПН України. Київ, Україна.
2. V. Kovalchuk, S. Maslich, L. Movchan, Digitalization of vocational education under crisis conditions, *Educational Technology Quarterly* (2023). doi:10.55056/etq.49.